

* 228530*

**Панасенко О. І., Самура Т. О., Панасенко Т. В., Буряк В. П., Кремзер О. А.,
Мельник І. В., Кейтлін І. М., Постол Н. А., Куліш С. М., Панасенко М. О.,
Кравченко Т. В., Борисенко Н. М.**

Запорізький державний медичний університет

Запорізький національний університет

*Державна служба по лікарським засобам і контролю за наркотиками у
Запорізькій області*

ВИЩІ НАВЧАЛЬНІ ЗАКЛАДИ УКРАЇНИ, МОЛОДЬ І НАРКОТИКИ

У 2007 році на базі Запорізького державного медичного університету була проведена Всеукраїнська науково-практична конференція з міжнародною участю «Досягнення в галузі аналітичної, судово-медичної, клінічної токсикології та наркології» в період з 21 по 23 листопада 2007 року [1].

У запропонованому повідомленні наведені данні із зазначених проблем, які в теперішній час постали перед суспільством України. В роботі науково-практичної конференції взяли участь викладачі кафедр токсикологічної хімії, судової медицини вищих навчальних медичних (фармацевтичних) закладів нашої держави, співробітники відділень судово-медичної токсикології обласних бюро судово-медичної експертизи, головного бюро судово-медичної експертизи МОЗ України, співробітники обласних клінічних наркологічних диспансерів, спеціалізованих наркологічних клінік, а також викладачі вищих медичних (фармацевтичних) навчальних закладів Болгарії, Латвії, Литви, Естонії, Молдови, Казахстану, Узбекистану та співробітники спеціалізованих медичних установ.

У даному повідомленні ми маємо бажання зупинитися на проблемі – молодь і наркотики, проблемі, яка є головною для будь-якої людської спільноти [2].

Щорічні звіти Міністерства охорони здоров'я України та Всесвітня організація охорони здоров'я свідчать, що не дивлячись на заходи по запобіганню наркоманії серед молоді, ця загроза як і завжди існує, а кількість наркоманів серед молоді неупинно збільшується [3, 4].

Безумовним є той факт, що широка розповсюдженість вживання наркотичних речовин в українському суспільстві – факт, який вже стався. Науковці до моменту виникнення тяжкої наркоситуації в Україні змогли запропонувати практичній медицині лише «медичну модель» вживання наркотичних речовин. Ця модель була сформована на основі клінічних спостережень над пацієнтами, які або самостійно звернулися за допомогою, або ті, що підлягали примусовому лікуванню. Ніякої іншої форми праці із наркоманами окрім приборкання абсисентного синдрому при стані наркозалежності, «медична модель» не пропонує. Відсіля є закономірна пропаганда лікарями-наркологами уявлення про тотожність вживання наркотиків і захворюваність на наркоманію. І тому з такого погляду впливає пріоритет медичних заходів у боротьбі із наркоманією.

Слід зазначити, що на сьгоднішній день, вживання наркотичних речовин носить переважно молодіжний характер, тобто ця проблема переважно локалізується у віковому угрупованні до 22 – 25 років.

Анонімне опитування, яке було проведено серед студентської молоді у віці 17 – 25 років стосовно вивчення факторів і умов наркотизації, вказує на те, що майже 40 % опитуваних мають певний досвід вживання наркотиків. Значна частина опитуваних приймає наркотики регулярно (систематично, щоденно, щотижнево). Практично усі опитувані (90 %) без усяких зусиль назвали наркотики, що є популярними серед студентів. На першому місці – «Крокодил» (75 %), на другому – анаша (54 %), на третьому – екстракт з макової соломки (32 %). Досвід у прийманні наркотиків збільшується за рік навчання на 2 – 3 %. І стабілізується на четвертому – п'ятому курсах, що можна пояснити завершенням процесу особистого самовизначення та більш впевненим відношенням до особистих вчинків, до особистого життя та життя своєї родини.

Анонімне опитування студентів стосовно віку, у якому вони вперше спробували наркотичні речовини зазначає, що майже 50 % у віці 17 – 19 років, 35 % – 14 – 16 років. Особливо слід зазначити, що майже 4 – 5 % опитуваних студентів вперше спробували наркотики у віці 6 – 7 років.

Місця, де студенти вживають наркотики, розподіляються за частотою згадування наступним чином:

- у гостях (друзі, знайомі – 54 %);
- у місцях відпочинку (клуби, дискотеки – 37 %);
- у навчальному закладі – 30 %;

поза житлового приміщення – 15%;

вдома – 17%.

Місця та канали придбання наркотичних речовин розподіляються наступним чином:

60% – друзі або знайомі;

21 % – дискотеки, місяця відпочинку, навчальні заклади;

лише 6 % опитуваних виготовляють наркотичні речовини самостійно.

Легкість придбання наркотиків по місцю навчання студенти оцінюють як проблему, яка за своєю шкодою не відрізняється від інших навчальних закладів (університети, коледжі, професійні технічні училища).

Майже 90 % опитаних студентів сприймають наркоманію у якості серйозної соціальної загрози, і лише 7 % – як індивідуальну загрозу для «слабких» людей.

Слід зазначити, що при формуванні наркотичної залежності при систематичному вживанні окремих груп наркотичних речовин, а також токсичних препаратів, їх ранжирування наступне: опіати – 80 %, «крокодил» – 74 %, кокаїн – 69 %, галюциногенні речовини – 50 %, стимулятори – 45 %, барбітурати – 42%, канабіноїди – 47 %, ненаркотичні анальгетики – 35 %.

Як слід з вище зазначених даних, студенти адекватно уявляють «ризик» систематичного вживання наркотиків та одурманюючих речовин, але в якійсь частині переоцінюють для галюциногенів і недооцінюють для стимуляторів.

З нашої точки зору, що до відношення до антинаркотичної пропаганди, можливо думати, що найбільш діючими будуть ті акції, які здатні впливати на встановлення негативу до вживання наркотичних речовин. У цьому випадку пропаганди лідирує телевізійна реклама. Плакати, листівки – на другому місці. Виступ спеціалістів у засобах масової інформації студенти оцінюють на високому рівні. З точки зору студентів документальні фільми є найефективнішим видом антинаркотичної пропаганди.

Наприкінці оцінювання методів та методик антинаркотичної пропаганди слід зазначити, що студенти переоцінюють можливості музикальних концертів, фестивалів, телевізійної реклами, друкованої продукції і недооцінюють можливості виступу спеціалістів перед молоддю, документальних та художніх кінофільмів з антинаркотичним сюжетом.

ЛІТЕРАТУРА

1. Актуальні питання фармацевтичної науки і практики: зб. наук. ст. Вип. XX. Всеукраїнська науково-практична конференція з міжнародною участю «Досягнення в галузі аналітичної судово-медичної клінічної токсикології та наркології». Запоріжжя, 21 – 23 листопада 2007 р. – 330 с.
2. Юрченко И. А. Молодежь и наркотики / И. А. Юрченко, В. Я. Душный, В. П. Буряк. – С. 212-217.
3. Internationals Narcotics Control Board (2014) / Report of the International Narcotics Control Board 2014 / Vienna? International Narcotics Control Board (<http://www.incl.e/ar/2014>, accessed 10 January 2015)
4. WHO Health in Prisons Project (2015). Declaration. Prison health as part of young peoples, Ukraine, Kiev, 21 October, 2015. – P. 215 – 356.